

Monumentnummer*: 513177

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status **rijksmonument**
Inschrijving register* **14 september 1999**
Kadaster deel/nr **82787/179**

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
Wijnjewoude	Opsterland	Fryslân

Locatiennaam	Locatieomschrijving
Wijnjewoude	

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Duurswoude	C			690

Omschrijving**

Inleiding

De ARBEIDERSWONING van het krimptype werd gebouwd in 1920 in Ambachtelijk-traditionele trant naar ontwerp van de aannemers de gebroeders Tj. en D. Keuning. Het woonhuis werd gedeeltelijk gebouwd op oude fundamenteën van 'oude hantburger klinkert'. De veenarbeiderswoning is gelegen op een ruim eigen erf met gedeeltelijk onbevloerde paden, een boenplaats met welput en een sier- en moestuin, en behoorde oorspronkelijk tot een groep van niet planmatige gebouwen, verspreid staande woningen in een gedeeltelijk ontgonnen gebied. Het onderhavige pand is de enige woning van deze groep in het gebied die bewaard is gebleven. De woning is een eenvoudig welhaast gestandaardiseerd type dat ook door woningbouwcorporaties werd gebouwd; vergelijk met bijvoorbeeld Betonwei 30 te Harkema (Achtkarspelen). De woning vertoont typologische verwantschap met de keuterboerderijen: in het achterhuis bevond zich een veestalling. De houten bijschuren en aanbouwen aan het casco van het hoofdobject zijn voor de bescherming van rijkswege van ondergeschikt belang.

Omschrijving

De arbeiderswoning van het krimptype heeft een vorenspringende woonkamer met een schuurgedeelte onder een doorgaande nok. Het zadel-schilddak is belegd met gesmoorde Friese pannen; de goot rust op gemetselde gootklossen. De nok aan de voorzijde is

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

voorzien van een sierspantje met een makelaar, aan de achterzijde een klein uilebord. Op de nok aan de voorzijde staat een schoorsteen, thans zonder schoorsteenbord. De buitenmuren zijn halfsteens opgetrokken in rode Groninger (strengpers-) bakstenen; de binnenmuren zijn halfsteens van kalkzandsteen met een trasraam in mondklinker Groninger bakstenen. In de voorgevel van de woonkamer zijn twee H-vensters onder segmentbogen met witte kalkzandstenen sluit- en aanzetstenen en met in het trommelveld rode en witte bakstenen. In de geveltop twee vierkante zolderraampjes onder een rollaag van rode en gele bakstenen. Aan de zuidzijde een smal H-venster en in de krimpmuur een klein H-venster. In de lange zuidgevel zijn een rechthoekig venster, de zij-ingang waarheen een betonnen pad leidt, een getoogd gietijzeren zesruits stalraam en een deur met een ijzeren negenruits zijlicht. Naast de zij-ingang is een regenwaterput van beton met een ijzeren putdeksel. Aan de gedeeltelijk beraapte achtergevel is een houten aankapping onder doorgetrokken achterschild. De noordelijke zijgevel van het woonkamergedeelte is vrijwel geheel blind met uitzondering van een smal H-venster onder rollaag van rode en witte bakstenen en een provisiekelderraam. In de noordgevel van het stalgedeelte een ijzeren vierruits raampje, een dubbele houten schuurdeur en een staldeur met een ijzeren negenruits zijlicht. Aan de noordzijde is een houten privaatgebouw naast de gierkolk.

Het interieur van de woonkamer is in redelijke mate oorspronkelijk en bevat ondermeer een bedstedewand. De indeling van het stalgedeelte is gewijzigd.

Waardering

De arbeiderswoning met inpandige veestalling uit 1920 is van algemeen cultuurhistorisch en architectonisch belang:

- als exponent van de sociaal-economische ontwikkeling van het gebied,
- als uitdrukking van de architectonische ontwikkeling, m.n. als voorbeeld van de standaardisatie van kleine arbeiderswoningen ten plattelande,
- vanwege de typologische verwantschap met de keuterboerderijtjes,
- vanwege de hoge mate van architectonische gaafheid,
- vanwege de zeer hoge mate van visuele en structurele gaafheid in relatie tot de open omgeving,
- vanwege de redelijke mate van oorspronkelijkheid van het exterieur en van de interieuronderdelen,
- vanwege de redelijke mate van zeldzaamheid.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Woonhuis(K)

Functie

Woonhuis

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegevens voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument